

Paragraaf 6 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de heffingen van de gemeente Wageningen. Hierbij gaat het zowel om de gebonden als de ongebonden heffingen. Van gebonden heffingen is het bestedingsdoel wettelijk bepaald, bijvoorbeeld van de afvalstoffenheffing. Van ongebonden heffingen is het bestedingsdoel niet wettelijk bepaald, bijvoorbeeld van de OZB (onroerendezaakbelasting). De baten en lasten van de ongebonden heffingen maken ook deel uit van het programma Algemene dekking en onvoorzien. De baten en lasten van de gebonden heffingen zijn meegenomen in de desbetreffende programma's.

De lokale heffingen vormen een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente Wageningen. Deels dienen ze als algemeen dekkingsmiddel voor de gemeentelijke uitgaven, deels ter verrekening van de kosten van de specifieke dienstverlening. De gemeente Wageningen kent de volgende lokale heffingen:

Ongebonden:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB)
- Hondenbelasting
- Parkeerbelastingen
- Precariobelasting
- (Water)toeristenbelasting
- Reclamebelasting

Gebonden:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Leges
- Scheepvaartrechten
- Veergelden
- Begraafrechten
- Marktgelden

Voor diverse heffingen voert de gemeente Wageningen een kwijtscheldingsbeleid voor de minima.

Belastinggrondslag

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de tarieven voor de lokale heffingen vast in de belastingverordeningen. In de raadsvergadering van 12 november 2024 zijn de belastingverordeningen voor 2025 vastgesteld.

Belastingopbrengsten

De belastingopbrengsten per belasting zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Prog.	Opbrengst (x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Verschil 2024
2	Veergelden (lexkes)	704	670	687	17
2	Parkeerbelasting	1.254	1.370	1.440	70
2	Marktgelden	77	94	68	-26
2	Scheepvaartrechten	347	379	367	-12
2	Begraafrechten	608	544	563	19
2	Afvalstoffenheffing	5.630	5.727	5.729	3
2	Rioolheffing	2.498	2.421	2.977	556
3	OZB	13.818	14.173	14.756	583
3	Hondenbelasting	155	206	156	-50
3	Toeristenbelastingen	361	255	239	-16
3	Precariobelastingen	32	119	52	-67
3	Reclamebelasting	121	140	136	-5
1, 2 en 3	Leges	1.306	2.169	2.549	380
Totaal		26.909	28.267	29.718	1.451

De afwijkingen boven € 25.000 worden hieronder kort toegelicht.

Veergelden

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Parkeerbelasting

De parkeeropbrengsten vallen € 70.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is dat er meer gebruik is gemaakt van betaald parkeren en het aantal parkeervergunningen is gestegen met 15%.

Marktgelden

De inkomsten uit marktgelden vallen € 26.000 lager uit dan begroot. De reden hiervoor is het aantal ondernemers op de markt is gedaald, waardoor er minder marktgelden worden geïnd. De verwachting is dat deze daling structureel is. De marktbaten zijn daarom met de begroting 2025 naar beneden bijgesteld.

Scheepvaartrechten

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Begraafrechten

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Afvalstoffenheffing

Geen significante afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Rioolheffing

De opbrengsten uit de rioolheffing zijn € 557.000 hoger dan begroot. De reden hiervoor is meer inkomsten vanuit gezinnen en bedrijven, veroorzaakt doordat meer drinkwater is verbruikt dan geprognostiseerd en/of meer nieuwe aansluitingen.

OZB

De opbrengsten uit de OZB belasting zijn € 583.000 hoger dan begroot. De reden hiervoor is een grotere areaaluitbreiding onder andere Buitenoord. De WOZ is dynamisch en de OZB is daarom lastig te voorspellen.

Hondenbelasting

De opbrengsten uit de hondenbelasting zijn € 50.000 lager dan begroot. De begroting blijkt de afgelopen jaren hoger te zijn, dan verwacht mag worden op basis van het aantal geregistreerde honden. Met enige regelmaat worden controles hondenbelasting uitgevoerd door een externe ingehuurd partij om de registratie op orde te houden. De begroting 2025 is naar beneden bijgesteld zodat deze beter aansluit bij de praktijk.

Toeristenbelasting

De opbrengsten uit de toeristenbelasting zijn € 16.000 lager dan begroot. Geen toelichting benodigd.

Precariobelasting (gebruik grond/water)

De opbrengsten uit de precariobelasting zijn € 67.000 lager dan begroot. De gemiddelde opbrengsten over de afgelopen 5 jaar bedragen € 64.000. De begroting 2024 en ook 2025 lijkt daarmee te hoog geraamd. De tarieventabel precario wordt dit jaar herzien, waarmee ook kritisch gekeken wordt naar de begroting 2026 voor precariobelasting.

WOZ en overige belastingen

De kosten voor de uitvoering zijn zo'n € 96.000 hoger (dus een negatief saldo) dan begroot. Bij belastingen en WOZ wordt gewerkt met een nieuwe applicatie. De implementatie hiervan heeft geleid tot verstoringen in de uitvoering en de noodzaak om processen te herzien. Om de problemen op te lossen en daarnaast het reguliere werk door te kunnen laten gaan, is extra capaciteit en kennis ingehuurd. Daarnaast heeft de landelijke stijging van de woningprijzen ook in Wageningen geleid tot vele bezwaren die niet binnen de reguliere capaciteit konden worden behandeld. De vele bezwaren, en ook beroepen van eerdere jaren, hebben daarnaast geleid tot meer vergoeding van proceskosten. Tot slot voert Wageningen de taak van taxeren en herwaarderen sinds dit jaar zelf uit, gebruikmakend van de nieuwe applicatie. Dit is een nieuwe taak (binnen een nieuwe applicatie) die ons voordeel oplevert, maar in eerste instantie ook om een investering vraagt. Het leren van deze nieuwe taak en het kwalitatief op orde brengen van de bestanden heeft veel extra kennis en capaciteit gevraagd, waar deels voor is ingehuurd.

Reclamebelasting

De opbrengsten uit de reclamebelasting liggen nagenoeg in lijn met de begroting.

Leges

De opbrengsten uit de leges zijn € 360.000 hoger dan begroot.

De leges uit burgerzaken zijn € 120.000 hoger dan begroot. Dit wordt verklaard door gestegen tarieven en meer aanvragen bij reisdocumenten, naturalisaties en burgerlijke stand.

De bouwleges zijn € 260.000 hoger dan begroot. Dit wordt verklaard door een aantal grote bouwplannen en stijging in het aantal kleinere aanvragen.

Kwijtschelding

Op basis van een inkomen van 100% van de bijstandsnorm verleent de gemeente kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing (eerste set containers), de rioolheffing en de hondenbelasting (eerste hond). Daarnaast kunnen inwoners in aanmerking komen voor een vergoeding voor de aanschaf van een nationaal paspoort, een zakenpaspoort, een reisdocument voor vluchtelingen, een reisdocument voor vreemdelingen of een Nederlandse identiteitskaart. De verleende kwijtscheldingen zagen er als volgt uit:

Onderdeel	Rekening 2023		Rekening 2024	
	Aantal huishoudens	Bedrag x € 1.000	Aantal huishoudens	Bedrag x € 1.000
Afvalstoffenheffing	718	225	816	218
Rioolheffing	718	90	812	103
Hondenbelasting	89	7	96	8
Paspoort / ID-kaart etc. (stuks)	14	1	41	2

Kostendekkendheid heffingen

Sinds de begroting 2017 moet een onderbouwing gegeven worden van de mate van kostendekkendheid van de gebonden heffingen en de daarbij gehanteerde uitgangspunten. Uitgangspunt bij de heffingen in Wageningen is al jaren dat iedere heffing 100% kostendekkend is. Bij de afvalstoffen- en rioolheffing is dat bovendien inclusief de kosten van de kwijschelding. Onderstaand de onderbouwing.

Voor de overhead geldt het volgende: de directe uren worden verhoogd met een opslagpercentage. Het opslagpercentage wordt bepaald door de verhouding indirecte/directe kosten van de totale apparaatskosten. Dit percentage is 74.1% voor 2024.

Opbrengst (x € 1.000)	Afvalstoffen heffing	Rioolheffing	Veergelden	Begraaf rechten	Marktgelden	Scheepvaart rechten
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	4.993	2.436	387	326	49	390
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	425	162	69	107	-	134
Netto kosten taakveld	4.568	2.274	318	219	49	256
Overhead incl. (omslag) rente	396	472	1.020	344	49	110
BTW	766	231	-	-	-	-
Totaal toe te rekenen kosten	5.730	2.977	1.337	563	98	367
Opbrengst heffingen	5.729	2.977	662	563	68	367
Dekking	100%	100%	49%	100%	70%	100%

Voor de leges geldt eveneens dat de gemeente over de verordening in zijn geheel niet meer dan de gemaakte kosten mag doorberekenen in de tarieven. Hieronder geven we de kostendekkendheid per hoofdstuk aan.

Volledige omschrijving per hoofdstuk:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening
- Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet
- Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2

De kostendekkendheid bij hoofdstuk 1 ligt hoger dan waarmee in de begroting rekening werd gehouden. Dit komt voornamelijk door voordelige resultaten bij Burgerzaken op zowel Burgerlijke stand als bij het verstrekken van reisdocumenten en rijbewijzen. 2024 is het eerste jaar waarin een 10-jarig reisdocument toe is aan verlenging. Dat zorgt de komende 5 jaar voor significant meer afgifte van reisdocumenten dan de afgelopen 5 jaar.

Bij hoofdstuk 2 ligt de kostendekkendheid iets hoger dan begroot. Vooral door hogere legesopbrengsten met betrekking tot omgevingsvergunningen (ruim € 200.000 hoger) terwijl de kosten niet recht-evenredig mee zijn gestegen.

Hoofdstuk 3 wijkt niet af van de begrote kostendekkendheid in 2024.

Opbrengst (x € 1.000)	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	1.364	1.840	468
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	235	138	-
Netto kosten taakveld	1.129	1.702	468

Overhead incl. (omslag) rente	599	247	316
BTW	-	-	-
Totaal toe te rekenen kosten	1.728	1.949	784

Opbrengst heffingen	791	1.594	43
Dekking	46%	82%	5%

Belastingdruk

Er zijn verschillende organisaties die de ontwikkeling van de lokale lasten volgen. Een van de meest neutrale en consistente onderzoeken is het jaarlijkse onderzoek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). Een uitleg van de berekening en de uitkomsten van de onderzoeken zijn hier te vinden: <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2024/bijlagen-2024-en-databestanden/>.

De berekening van de woonlasten is niet gelijk aan de berekening van de belastingcapaciteit in paragraaf 1 Weerstandsvermogen & risicobeheersing. In de berekening van het COELO wordt de gemiddelde WOZ-waarde berekend op uitsluitend koopwoningen. De gemeente Wageningen heeft relatief veel huur- en studentenwoningen. Doordat de WOZ-waarde van de huurwoningen over het algemeen lager ligt dan de gemiddelde WOZ-waarde van alleen koopwoningen, leidt de berekening van de belastingcapaciteit tot een andere (lagere) waarde.

Voor een meerpersoonshuishouden waarvan de bewoners tevens eigenaar van de woning zijn, komt Wageningen in de Atlas van de lokale lasten 2024 (laatste versie: 12-9-2024) van het COELO binnen de provincie Gelderland op de 45e plaats van de 51 gemeenten. Dit betekent dat Wageningen relatief hoge woonlasten heeft. Voor de provincie Gelderland ziet de tabel er als volgt uit:

gemeente **Wageningen**

Rangnummer Gelderland	Gemeente	€ per huishouden	Rangnummer landelijk
1	Aalten	€ 679	2
2	Nijkerk	€ 746	5
3	Putten	€ 753	6
4	Overbetuwe	€ 792	16
5	Nunspeet	€ 841	30
6	Ede	€ 848	37
7	Oost Gelre	€ 850	39
8	Harderwijk	€ 850	40
9	Wijchen	€ 885	61
10	Oldebroek	€ 893	69
11	Zutphen	€ 895	72
12	Winterswijk	€ 905	78
13	Elburg	€ 918	86
14	Druten	€ 922	89
15	Duiven	€ 927	97
16	Epe	€ 933	100
17	Scherpenzeel	€ 937	105
18	Barneveld	€ 940	110
19	Lochem	€ 949	123
20	Beuningen	€ 952	130
21	Rheden	€ 953	132
22	Berg en Dal	€ 953	133
23	Doetinchem	€ 957	139
24	Heumen	€ 964	146
25	West Maas en Waal	€ 974	158
26	Zevenaar	€ 975	162
27	Apeldoorn	€ 979	168
28	Voorst	€ 1.009	194
29	Tiel	€ 1.021	205
30	Oude IJsselstreek	€ 1.021	206
31	Berkelland	€ 1.022	207
32	Montferland	€ 1.022	208
33	Bronckhorst	€ 1.027	218
34	Maasdriel	€ 1.031	224
35	Arnhem	€ 1.038	230
36	Heerde	€ 1.041	233
37	Westervoort	€ 1.045	237
38	Lingewaard	€ 1.055	246
39	Doesburg	€ 1.060	250
40	Culemborg	€ 1.090	267
41	Neder-Betuwe	€ 1.097	269
42	Nijmegen	€ 1.115	279
43	Zaltbommel	€ 1.121	280
44	Hatterij	€ 1.138	286
45	Wageningen	€ 1.142	289
46	Ermelo	€ 1.157	298
47	Brummen	€ 1.221	311
48	Buren	€ 1.232	314

Rangnummer Gelderland	Gemeente	€ per huishouden	Rangnummer landelijk
49	Rozendaal	€ 1.243	316
50	West Betuwe	€ 1.289	324
51	Renkum	€ 1.307	328

In onderstaande grafiek is op basis van de gegevens van het COELO (<https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2024/bijlagen-2024-en-databestanden/>) (peildatum 12-09-2024) de positie van Wageningen weergegeven op de landelijke ranglijst ten opzichte van het aantal gemeenten. Hoe hoger de rang, hoe hoger de woonlasten ten opzichte van andere gemeenten. Wageningen neemt voor 2024 positie 289 in van de 342 gemeenten in Nederland. De relatieve positie van de gemeente Wageningen is in de laatste jaren stabiel en is iets gedaald in 2024.

